

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting (Fi2012/4726)

Värmdö kommun lämnar härmed följande remissyttrande beträffande Finansdepartementets promemoria *Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting (Fi2012/4726)*.

Värmdö kommun instämmer i stora delar i finansdepartementets uppfattning kring grundläggande principer för såväl inkomstutjämningen som kostnadsutjämningen och ställer sig i huvudsak positiv till förslaget. Kommunen anser att flera steg tas i rätt riktning, särskilt avseende delmodellerna för äldreomsorg och förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt faktorn för lönestruktur.

Värmdö kommun har inget att invända mot att finansdepartementet föreslår en viss justering i systemet för inkomstutjämning. Kommunen noterar, vilket är en väsentlig förutsättning, att anslaget för kommunalekonomisk utjämning föreslås förstärkas i syfte att täcka intäktsbortfallet som blir följderna av justeringen.

Värmdö kommun vill betona att det är ytterst angeläget att fortsatt beredning och beslutsfattande sker så snart som möjligt, då de ekonomiska effekterna för många enskilda kommuner är omfattande. Kommunernas budgetarbete för 2014, som i många fall påbörjas redan under våren 2013, försvåras av oklara planeringsförutsättningar i en fråga som har så pass stor inverkan för den kommunala ekonomin.

Monica Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Diarienummer:

Kommunstyrelsen

Datum: 2013-01-28

Handläggare: Marie Eriksson och Hans Ivarsson

Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

hans.ivarsson@varmdo.se

Yttrande över Finansdepartementets promemoria Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting

Förslag till beslut

Godkänna förslag till remissyttrande över Finansdepartementets promemoria Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Den kommunala utjämningen

Systemet för kommunalekonomisk utjämning har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner att kunna tillhandahålla sina invånare service oberoende av skattekraft och trots stora olikheter i demografiska, geografiska och socioekonomiska förutsättningar.

I *inkomstutjämningen*, som i huvudsak finansieras av staten, utjämnas skillnader i skattekraft mellan kommunerna. Riktmärket är 115 procent av medelskattekraften, d v s kommunerna garanteras en skattekraft i det närmaste på denna nivå. Kommuner med skattekraft överstigande densamma betalar en avgift till systemet. I *kostnadsutjämningen* utjämnas strukturellt betingade kostnadsskillnader rörande i första hand obligatoriska verksamheter. Därutöver finns ett *strukturellt bidrag* som kompenserar vissa kommuner för effekter av tidigare översyn av systemet. Slutligen finns ett *regleringsbidrag/avgift*, som är en restpost av de medel som staten avsatt för utjämningssystemet.

Bakgrund

Finansdepartementet har presenterat en promemoria *Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting*. Förslaget bygger på det betänkande som Utjämningskommittén lade fram 2011 (*Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen*), till vilket Värmdö kommun lämnade ett i allt väsentligt positivt remissyttrande. Finansdepartementet föreslår att kommitténs förslag genomförs i huvudsak. Förvaltningen lyfter i denna tjänsteskrivelse fram i första hand de förändringar som föreslås jämfört med utjämningskommitténs förslag.

Finansdepartementets promemoria

Sammanfattning

Föreslagna ändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Förändringarna avser i huvudsak *inkomstutjämningen*, syftet med förändringen är att minska dess eventuella negativa effekter på tillväxten. Detta åstadkoms genom att margineffekterna i inkomstutjämningen reduceras för kommuner med skattekraft över 115 procent av rikets.

Dessutom föreslås att *strukturbidraget* ändras i linje med Utjämningskommitténs förslag, kompletterat med en kompensation för minskade intäkter till följd av förändringen av inkomstutjämningen. Det innebär att ett strukturbidrag införs för kommuner med lägre skattekraft än 115 procent av rikets.

Finansdepartementet föreslår att *kostnadsutjämningen* ändras enligt kommitténs förslag med en justering av beräkningsunderlaget avseende barn och ungdomar med utländsk bakgrund.

Dessutom föreslås, även det i linje med kommitténs förslag, att ett införandebidrag införs. Det innebär att kommuner, som drabbas negativt av förändringarna, ska kunna tappa högst 250 kronor per invånare och år.

Inkomstutjämning och strukturbidrag

Utjämningskommittén bedömde att inkomstutjämningen inte är tillväxthämmande och föreslog därför inte någon förändring av nuvarande system. Finansdepartementet anser att systemet för kommunalekonomisk utjämning bör fortsätta skapa likvärdiga förutsättningar för kommunerna, samtidigt bör möjligheterna att bidra till tillväxt inte motverkas. Idag medför systemet att kommuner som lyckas stärka den egna skattekraften, och därmed ökar sina skatteintäkter, förlorar nästan lika mycket i inkomstutjämningsystemet.

Finansdepartementets förslag för att minska inkomstutjämnings eventuella inverkan på tillväxten är att reducera margineffekterna för de kommuner som betalar inkomstutjämningsavgift. Detta åstadkoms genom att berörda kommuner får sänkt avgiftsnivå för kommunens skattekraft mellan 115 och 125 procent av medelskattekraften. För skattekraft över 125 procent betalas i princip samma avgift som tidigare. Finansdepartementet anser emellertid inte att andra kommuner ska drabbas av förändringarna i inkomstutjämningen; därför bör, enligt departementet, dessa kompenseras via strukturbidraget.

Kostnadsutjämning

Finansdepartementet anser att förändringar och uppdateringar av kostnadsutjämningen bör göras i linje med Utjämningskommitténs förslag. Departementet finner dock skäl att justera förslaget till ändringar i beräkningsunderlaget för *modellen för barn och ungdomar med utländsk bakgrund*.

Utfallsberäkningar

I promemorian finns en bilaga med preliminära utfallsberäkningar. Jämförelse görs med nuvarande utjämningsystem och beräkningarna är gjorda med 2012 års beräkningsunderlag. De beräkningar som presenterades i Utjämningskommitténs förslag var beräknade i 2011 års nivå.

Effekter för Värmdö kommun: +718 kr per invånare jämfört med nuvarande system

Ett genomförande av det aktuella förslaget i sin helhet skulle, jämfört med nuvarande system, få följande ekonomiska effekter för Värmdö kommun:

Till att börja med påverkas inte Värmdö kommun av förändringen i **inkomstutjämningsystemet**, eftersom Värmdö inte betalar någon avgift i detta system. Enligt finansdepartementets beräkning uppgår kommunens bidrag (med 2012 års beräkningsunderlag) till **oförändrat 840 kr per invånare**.

I **kostnadsutjämningsystemet** får Värmdö i det föreslagna systemet 2 311 kr per invånare, vilket är **666 kr mer** än i nuvarande system.

Värmdö får i förslaget en särskild kompensation i **strukturbidraget** om **91 kr per invånare** för att täcka minskningen av regleringsbidraget som blir följderna av förändrade regler i inkomstutjämningsystemet. Detta är en ny post för kommunen, som i nuvarande system inte får något strukturbidrag.

Regleringsbidraget minskar med **-39 kr per invånare** till 453 kr i förslaget jämfört med nuvarande system.

Summa förändringar i finansdepartementets förslag blir för Värmdö kommun därmed **+718 kr per invånare**, vilket motsvarar ca 28 mnkr i ökade intäkter på årsbasis.

Eftersom beräkningarna i aktuellt förslag har ett annat beräkningsunderlag än det som Utjämningskommittén använde är det svårt att göra en korrekt jämförelse mellan de två förslagen. Utjämningskommitténs beräkning visade +1 022 kr per invånare för Värmdö, finansdepartementets beräkning ligger som synes ca 300 kr lägre. I stort sett hela mellanskillnaden torde bero på strukturella förändringar mellan åren, som skulle ha fått effekt oavsett system.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen förordar att Värmdö kommun ställer sig bakom finansdepartementets förslag i ett kort och koncist yttrande.

Förvaltningen har inget att invända mot förslaget om en viss justering av systemet för inkomstutjämning; notabelt är att den kommunalekonomiska utjämningen föreslås tillföras mera pengar i syfte att täcka de minskade intäkter som blir följden av justeringen.

Det är positivt att finansdepartementet följt Utjämningskommitténs förslag avseende kostnadsutjämningen då det innebär flera steg i rätt riktning mot ett rättvisande utjämningsystem. Det finns anledning att tillstyrka i synnerhet förändringarna av delmodellerna för äldreomsorg och förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt faktorn för lönestruktur.

Reformen är tänkt att genomföras 2014 och den ekonomiska effekten för Värmdö kommun skulle, som visats ovan, bli rejält positiv. Det är av yttersta vikt att fortsatt beredning och beslutsfattande går snabbt, då budgetarbetet för 2014, som för många kommuner inleds redan under våren 2013, försvåras av oklara planeringsförutsättningar i en fråga som har så pass stor betydelse för den kommunala ekonomin.

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Hans Ivarsson
Ekonomichef